

Beynəlxalq dəhlizlərin qovuşduğu məkan

**Prezident İlham ƏLİYEV: "Biz dəhliz boyunca
bir çox istehsal sahələrini yaratmağı planlaşdırırıq
və sadəcə, tranzit ölkə olmaq istəmirik"**

Azərbaycanda iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, o cümlədən qeyri-neft sektorunun inkişafı istiqamətində həyata keçirilən genişmiqyaslı işlər sırasında nəqliyyat infrastrukturunun genişləndirilməsi, ölkənin tranzit potensialının daha da artırılması müstəsna əhəmiyyətə malikdir.

Başlıca hədəf Azərbaycanı mühüm nəqliyyat və logistika mərkəzinə çevirmək, tranzit yükdaşımaların həcmi və keyfiyyətini yüksəltmək, ölkəmizin yerləşdiyi iqtisadi və coğrafi məkanın verdiyi üstünlüklərdən maksimum istifadə etməkdir.

Azərbaycan "Şərqi-Qərb" və "Şimal-Cənub" nəqliyyat marşrutları üzərində yerləşir. Lakin son dövrlərdəki nəqliyyat infrastrukturunun olmaması elə bir vəziyyət yaratmışdı ki, həmin coğrafiyadan istifadə edilmirdi. Prezident İlham Əliyev bu vəziyyəti yaxşılaşdırmaq üçün məqsədyönlü işlərin görülməsinə qərar verdi. Belə ki, hələ 15 il əvvəl nəqliyyat infrastrukturuna böyük sərmayə qoyuluşuna başlandı. İlk növbədə yerli infrastrukturunu inkişaf etdirmək üçün bu sahəyə böyük investisiya yatırıldı. Bununla yanaşı, qonşularımızla da bağlantı körpülərinin qurulmasına başlandı.

Beynəlxalq dəhlizlərin qovuşduğu məkan

Prezident İlham ƏLİYEV: "Biz dəhliz boyunca bir çox istehsal sahələrini yaratmağı planlaşdırırıq və sadəcə, tranzit ölkə olmaq istəmirik"

Əvvəli 1-ci səh.

Prezident İlham Əliyev bu barədə belə demişdir: "Biz mühüm tranzit ölkəsi olmaq arzusundaydıq, ancaq bunun üçün təkcə coğrafiya kifayət etmir. Hətta infrastruktur da kifayət deyil, burada digər məsələyə ehtiyac var. Bu isə qonşularla yaxşı münasibətlərdir. Qonşularla əməkdaşlıq olmadan tranzit ölkəyə çevrilmək olmaz. Bu isə bizim xarici siyasətimizin tərkib hissəsi idi. Prioritet qonşu ölkələrlə qarşılıqlı maraqlı üzərində daha güclü münasibətlər qurmaq idi. Beləliklə, "Bir kəmə, bir yol" layihəsinə qoşular-kən bizim artıq hazır infrastrukturumuz var idi. Hazırda isə biz nə ilə məşğuluq? İndi biz, sadəcə, texniki imkanları artırırıq. Məsələn, biz ticarət limanımızı genişləndiririk, çünki Şərqdən-Qərbə daşınan yüklərin həcmində artması yükəşirmə baxımından problemlər yaradacaq. Bizim dəniz ticarət limanımız bir neçə il əvvəl açıldı. Onun ovaxtkı yükəşirmə qabiliyyəti 15 milyon ton idi. Hazırda isə biz onun imkanlarını 25 milyon tona qədər çatdırırıq. Biz Xəzər dənizində daha çox gəmi tikirik. Xəzəryanı dövlətlər arasında Xəzər dənizində ən böyük ticarət donanmasına sahib olduğumuza baxmayaraq, biz yeni tanker və yük gəmiləri inşa edirik ki, daha çox yük daşıya bilək. İndi biz gəmiqayıma zavodumuzu genişləndirməyi planlaşdırırıq ki, ildə 6-8 deyil, 10-20 gəmi inşa edə bilək. Həm Azərbaycanda, həm də Xəzər dənizində buna tələbat artmaqdadır".

Mövcud dəmir yolu infrastrukturunu da müasirləşdirilir ki, qatarların sürəti artırılacaq və daha çox yük nəql etmək mümkün olsun. Azərbaycan vasitəsilə daşınan yüklərin həcmi ildən-ilə artır. Odur ki, daha böyük yük axınına hazır olmaq üçün geniş iş aparılır. Bu səbəbdən də Azərbaycanın nəqliyyat infrastrukturunu artıq yüksək beynəlxalq standartlara cavab verir.

Prezident İlham Əliyevin Çinin "China Media Group" media korporasiyasına müsahibəsində vurğulanan bir sıra fakt və rəqəmlər diqqət çəkir. Məsələn, Çindən Avropaya

göndərilən mallar dənizlə mənzil başına orta hesabla 36 günə çatır. Transsibir marşrutu ilə bu, 20 gün vaxt alır. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolundan istifadə edərək, Orta dəhlizlə isə cəmi 12 gün yetərlidir.

Dövlətimizin başçısı demişdir: "Biz bu səbəbdən bu marşrutun qurulmasına və çəkilməsinə başladığımız, çünki o, mövcud deyildi. Bu, Azərbaycanın irəli sürdüyü və Türkiyə ilə Gürcüstandakı tərəfdaşlarımızın fəal dəstəyini almış yeni daşımalar yoludur, bağlantıdır və infrastrukturudur. 2017-ci ildə burada - Bakıda həmin layihənin rəsmi açılışı baş tutdu. Həmin vaxt Orta dəhlizlə daşımalar hələ ki, prioritetlərdən biri hesab edilmirdi. Buna görə, biz lazım olduğu qədər yüklərin daşınma həcmində sərmayələr yatırırdıq. Lakin hazırda biz nə ilə məşğuluq? Biz həmin yolun təkmilləşdirilməsi işlərinə artıq bir neçə ay bundan əvvəl başladığımız və nəticədə, həmin marşrutla əvvəlcə nəzərdə tutulduğundan beş dəfə artıq yüklər daşınacaq".

Azərbaycanın regionun mühüm nəqliyyat və logistika mərkəzinə çevrilməsi siyasətinin tərkib hissəsi olan, "Şərq-Qərb" və "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizlərinin qovuşduğu yerləşən yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı Kompleksi ölkənin tranzit imkanlarının genişləndirilməsində həlledici və mühüm rol

malikdir. Layihənin həyata keçirilməsinə Prezident İlham Əliyevin 2007-ci ildə imzaladığı sərəncamla başlanıb. Yeni limanın məhz Ələt qəsəbəsində inşası təsadüfi deyil. Bu ərazi "Şimal-Cənub" və "Şərq-Qərb" dəhlizlərinin Azərbaycan seqmentləri olan avtomobil və dəmir yolu xətlərinin kəsişməsində yerləşir və yeni limanın inşası ilə buraya su magistralının da əlavə edilməsi mahiyyət etibarilə bu ərazinin mühüm nəqliyyat qovşağına və yeni geniş logistik məkana çevrilməsinə imkan yaradır. Kompleksin təməli 2010-cu ildə Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə qoyulub, 2014-cü ildə isə birinci mərhələyə daxil olan liman qurğularından biri - iki körpüdən ibarət bərə terminalı istifadəyə verilib.

2017-ci ildə dövlət başçısı "Yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı Kompleksinin tikintisinin sürətləndirilməsi sahəsində əlavə tədbirlər barədə" sərəncam imzalayıb. 2018-ci Prezident Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı kompleksində Ro-Ro terminalının açılışında iştirak edib. İldə 60 minə yaxın TIR və ya 1,8 milyon ton yük qəbul etmək imkanında olan terminal ən müasir texniki tələblərə uyğun tikilib. Terminaldakı birinci körpünün illik yükəşirmə qabiliyyəti 800 min ton, ikinci körpünün isə 1 milyon tondur.

Ro-Ro terminalı iki yanalma körpüsündən ibarətdir.

Azərbaycanı mühüm nəqliyyat və logistika mərkəzinə çevirən layihələr davam edir. Çinli müxbirlə söhbətində Prezident İlham Əliyev bu barədə də məlumat vermişdir: "Biz Azərbaycandan Türkiyə və Avropa istiqamətində gedən əlavə yol olacaq Zəngəzur dəhlizi üzərində çox fəal şəkildə çalışırıq. Azərbaycan ərazisində tikinti işlərinin təxminən 70 faizi artıq başa çatdırılıb. Beləliklə, Azərbaycan ərazisindən təkcə Bakı-Tbilisi-Qars kimi bir yol keçməyəcək, o cümlədən Zəngəzur dəhlizi işə salınacaq. Bir sözlə, bütün bunlar əlavə yüklər üçün digər imkanlar açacaq. Eyni zamanda Azərbaycan ərazisindən daşımalar, həmçinin Gürcüstanın dəniz limanından keçəcək. Biz bu sahədə müəyyən sərmayə imkanlarına böyük maraqla baxırıq. Həqiqətən, daşımalarda əməkdaşlıq bütün ölkələr üçün çox faydalı olacaq və eyni zamanda o da vacibdir ki, bu işlər ölkələr arasında əlaqələri gücləndirəcək. Ölkələr bir-biri ilə daha sıx bağlı olacaq, inteqrasiya olacaq. Biz dəhliz boyunca bir çox istehsal sahələrini yaratmağı planlaşdırırıq və sadəcə, tranzit ölkə olmaq istəmirik. Geosiyasi baxımdan, bu, yaxşı haldır, yəni əlavə gəlir əldə etmək olar, biz Azərbaycanda böyük sənaye zonalarını yarat-

maq istəyirik. Əslində, bu istiqamətdə irəliləyirik. Hesab edirəm ki, bu ay açılmış və artıq fəaliyyətə başlamış Ələt Azad İqtisadi Zonasında istehsalatla məşğul olmaq, həmçinin Çin şirkətləri üçün cəlbədar ola bilər. Əslində, təsəvvür etdiyinizdən də geniş fürsətdir".

Yeri gəlmişkən xatırladaq ki, iki ay əvvəl Prezident İlham Əliyev Ələt Azad İqtisadi Zonasının birinci mərhələsinin açılış mərasimində iştirak edib. Ələt Azad İqtisadi Zonası Azərbaycanı beynəlxalq səviyyədə rəqabətə davamlı və dayanıqlı, şaxələndirilmiş və ixrac yönümlü iqtisadiyata malik bir ölkə kimi inkişaf etdirməyə yönəlmiş siyasətin real təməllərindədir. Bu layihənin icrası nəticəsində Azərbaycana daha çox xarici investisiyalar cəlb olunacaq və yeni iş yerləri yaradılacaq. Ələt Azad İqtisadi Zonasının yaradılması barədə qərar 2017-ci ildə, bununla bağlı müvafiq qanun isə 2018-ci ildə qəbul edilib. Pandemiyanın dünyada yaratdığı böyük iqtisadi və maliyyə çətinliklərinə baxmayaraq, 2021-ci il iyulun 1-də Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Ələt Azad İqtisadi Zonasının təməli qoyulub.

Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının yaxınlığında və global nəqliyyat dəhlizlərinin üzərində strateji coğrafi mövqeyə malik iqtisadi zonada qurulan əlverişli şərait, o cümlədən nadir qanunvericilik bazası, fiskal və qeyri-fiskal imtiyazlar zərfi, zəruri infrastruktur və mühəndis-kommunikasiya sistemləri ilə təmin edilmiş sənaye torpaq sahələri, nəqliyyat-logistika mərkəzləri və digər perspektivlər sərmayədarlar üçün davamlı regional üstünlük yaradacaq. Bütün bunlar Ələt Azad İqtisadi Zonasını regional investisiya mərkəzinə çevirəcək.

Ələt Azad İqtisadi Zonasının fəaliyyətə başlaması Azərbaycana böyük iqtisadi dividendlər qazandırmayla yanaşı, regionda onun mövqelərini daha da gücləndirir, "Şərq-Qərb" və "Şimal-Cənub" tranzit-nəqliyyat dəhlizlərində mühüm rol olan ölkəmizin strateji hüquqlarının tam qorunmasına təminat verir.

*Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"*